

Hetty Visser

Gesluierd verraad

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

Aden, 5 december 1989

Het was nog geen acht uur en de zon brandde al op zijn achterhoofd.

Even had hij spijt dat hij geen taxi had laten komen, maar het ministerie was niet ver. Bovendien had hij dringend behoefte aan beweging en frisse lucht: hij moest die muffe lucht van de hotelkamer uit zijn systeem zien te krijgen. Er hing een airconditioner uit het jaar nul, die zijn energie eerder leek aan te wenden om lawaai dan om koelte te produceren. Boven de geur van goedkoop wasmiddel uit hadden de lakens hem herinnerd aan vorige gasten. Na de eerste moskeeoproep bij zonsopgang, die hem uit een onrustige slaap had gerukt, was hij opgestaan, had zijn oefeningen gedaan en een koude douche genomen.

Hij kon er nu alweer een gebruiken. De combinatie van een luchtvochtigheid van bijna honderd procent met de genadeloze zonnestralen die weerkaatst werden door het blikkerende asfalt deed zijn kleren aan zijn lijf plakken. Aan de overkant van de weg lonkte de schaduw; hij liet enkele voortrazende auto's en een uitpuilende groepstaxi passeren en stak de dubbele rijbaan over naar de ventweg er-

naast. De hoge flatgebouwen die deze verbindingsweg tussen het oude en het nieuwe Aden flankeerden zagen eruit als haveloze bakbeesten, maar ze boden effectieve bescherming tegen het felle zonlicht. Over een uur of twee zou het te heet zijn om hier te lopen, nu was het een levendige bedoening op straat. Kleine kinderen speelden onder het toezicht van hun gesluierde moeders. Een stelletje jongens in schooluniform kwam uit een zijstraatje, elkaar duwend en luide kreten uitslaand. Een oude vrouw, haar grijze haar slechts gedeeltelijk bedekt door een hoofddoek, werd bijna omver gelopen door de scholieren en ze slingerde woedende verwensingen hun richting in, een plastic zak vervaarlijk heen en weer zwaaiend.

Hij liep met een boogje langs haar heen, niet van plan haar nog geagiteerder te maken dan ze al was. Zijn tempo dat nog gebaseerd was op Nederlandse herfsttemperaturen, zorgde ervoor dat hij iedereen voorbij liep, zo snel dat hij de schouder van een vrouw die een stap opzij deed niet kon ontwijken. De vrouw ging, als alle vrouwen, gekleed in een allesbedekkende zwarte *sharshaf*¹, en werd, als alle vrou-

1 Sharshaf: door vrouwen gedragen zwart overkleed dat bestaat uit een jurk, cape en sluier

wen, vergezeld door een identiek uitgedoste verschijning. Hij draaide zich om om zich te verontschuldigen en stond stokstijf stil. Tussen haar hoofddoek en gezichtssluier ontbrak het katoenen gaas: de ogen die hem aanstaarden vanuit het vierkantje waren blauw. Hemelsblauw. Mocht dat hemelsblauw hem al doen afvragen of ze wel van Arabische afkomst was, de lichtbruine aanzet van de wenkbrauwen verried haar westerse afkomst. Hij stamelde in het Engels zijn excuses, helemaal uit het veld gebracht door het blauw van die ogen.

De metgezellin van de vrouw mompelde iets onvriendelijks in zijn richting en trok haar ruw met zich mee, hem perplex achterlatend. Hij haalde zijn zakdoek tevoorschijn en veegde ermee over zijn voorhoofd en langs zijn hals, de vrouwen nastarend. Voor ze haar metgezellin volgde, een zijstraatje in, keek de westerse vrouw snel zijn richting uit. Zelfs van die onmogelijke afstand voelde hij de intensiteit van die ogen.

Met snelle passen liep hij hen achterna, zocht met zijn ogen de smalle donkere straat af. Van de vrouwen geen spoor meer. De rest van zijn wandeling hield het hem bezig. Was de ruwheid van de dikkere vrouw zijn verbeel-

ding geweest? Leek het maar zo, dat ze haar metgezellin stevig vast had gehouden? Ze zou niet de eerste westerse vrouw zijn die met een exotische echtgenoot naar zijn vaderland vertrok, om daar te ontdekken dat het gedaan was met haar vrijheid. Nooit zonder schoonfamilie de straat op, altijd bedekt door zware sluiers.

Niet dat hij veel sympathie kon opbrengen voor vrouwen die de media zochten om hun beklag hierover te doen: er waren nu genoeg verhalen bekend van vrouwen die het meegeemaakt hadden om als waarschuwing te dienen voor anderen.

Maar deze vrouw... haar ogen stonden nog op zijn netvlies; niet de ogen van iemand die hulp zocht; ze hadden eerder nieuwsgierigheid uitgestraald.

Toen hij zijn bestemming naderde schudde hij die gedachten van zich af: hij moest zich voorbereiden op het onderhoud met de minister. Daar zou hij alle zeilen moeten bijzetten om de onderhandelingen tot een goed einde te brengen.

Ze schrok van de duw tegen haar schouder. Gewend als ze intussen was aan starende, zoekende ogen, wist ze ook dat de mannen haar

met rust lieten als ze, verborgen achter haar sluiers, in het gezelschap van Amina op straat liep.

De lange, donkerblonde man die haar aange- raakt had draaide zich in zijn loop om en maak- te aanstalten om iets te zeggen; maar de woor- den bestierven hem op de lippen toen hij haar in de ogen keek. Ze foeterde zichzelf uit omdat ze verzuimd had haar ogen ook te bedekken. Maar ze had het die ochtend niet kunnen op- brengen: het verstikkende gevoel afgesloten te zijn van de buitenwereld, het vooruitzicht van rode plekken in haar gezicht door het ruwe gaas; ze had zich voorgenomen haar hoofd ge- bogen te houden, maar dan wel bewust te ge- nieten van de ochtendbries. Het was maar een klein stukje lopen naar de plek waar de auto geparkeerd stond.

Zijn ogen boorden zich in de hare, alsof hij in haar een bekende zag die hij niet kon plaatsen. Ze was niet bang voor zijn aandacht, maar zoals Amina vinnig mompelde, iedereen hield ieder- een in de gaten, en het was niet slim om met een westerse man gezien te worden. Zelfs niet voor haar, toch zelf een westerse. Iets in zijn ontreddering raakte haar. Ze versnelde haar pas om Amina bij te kunnen houden, maar kon het

niet laten even achterom te kijken voor ze de hoek omgingen. Hij was blijven staan en stond met een witte zakdoek in zijn nek te wrijven. Zijn pak was lichtgrijs, aan de soepel vallende stof te oordelen een duur kostuum. De enorme zakdoek vormde daarmee een contrast dat op haar lachspieren werkte.

‘Ken je die man?’ Ze voelde Amina’s stekende ogen op zich gericht vanachter haar sluier.

‘Nooit eerder gezien.’ Sam ontweek de blik met een frons; Amina hoefde niet te weten dat ze geïntrigeerd was door de lange vreemdeling. Haar nieuwsgierigheid met betrekking tot relaties tussen vrouwen en mannen in de westerse wereld kende toch al geen grenzen.

‘Het was behoorlijk stom van je om tegen hem aan te lopen!’ Dit was Amina op haar humeurigst: dan kon ze door blijven hameren op iets, hoe onbenullig het ook was. Sam haalde onmerkbaar diep adem en hield een scherp antwoord in.

Met een vaag gevoel van spijt dwong ze zichzelf de man te vergeten. In Nederland had ze hem kunnen antwoorden, een grap maken over die zakdoek, maar nu moest ze zich richten op het komende bezoek. Werk aan de winkel. Ze hadden hier zoveel voorbereiding in gestopt,

nu was het zaak de papierwinkel af te ronden, waarbij hulp van de lokale staf onontbeerlijk was. Kop erbij houden, Sam.

Ministerie van Industrie en Handel

Hij had zich nog zo voorgenomen zich niet te laten opfokken. Het was elke keer hetzelfde liedje: wachten, wachten, wachten. Of de man was er, en liet hem voelen dat hun afspraak van minder groot belang was dan andere zaken, of hij was er niet, en dan genoot zijn secretaris ervan hem zo lang mogelijk hier te laten zitten voor hij met een overdreven spijtige uitdrukking op zijn gezicht kwam laten weten dat de minister toch niet kwam vandaag.

Hij zette zijn ellebogen op zijn knieën en zuchtte hartgrondig. Meestal kon hij erom lachen, om dit overduidelijke machtsspelletje, maar nu was zich een wild soort irritatie in hem aan het opbouwen. Als hij nog een beetje rust voor de onderhandelingen wilde overhouden moest er nu iets gebeuren. Hij speurde de gang links en rechts van hem af. De kale witte muren waren smoezelig op handhoogte en ronduit smerig op voethoogte. Niemand te zien, niets te horen.

Hij stond op, klopte een keer uiterst nadrukkelijk en stapte vervolgens de kamer van de minister binnen. Doodse stilte in het vertrek, het enorme bureau lag er verlaten bij. Volgens de secretaris was de minister druk bezig met het contract, maar als dat al zo was, gebeurde dat zeker niet hier. Vanaf de muur keek de president van het land, protserig uitgedost in militair kostuum, minachtend op hem neer. Dat was de druppel. Met een klap sloeg hij de deur achter zich dicht, stond twee seconden later in de kamer van de secretaris, een mollige man in een glanzend pak, met glimmend achterovergekamde haren. Gealarmeerd deinsde hij achteruit in zijn grote, leren bureaustoel. Ook hier was geen enkel teken van arbeid te bespeuren, als je het vijlen van veel te lange nagels tenminste niet als werk bestempelde.

Hij leunde over het bureau naar de man toe. 'Ik heb een afspraak met minister El Haffez. Vanochtend. Niet vanmiddag, niet morgen, maar nú! Bel hem op. NU!'

Opeens een en al angstige gedienschtigheid, trok de man een telefoon naar zich toe en toetste nummers in, zijn ogen onzeker heen en weer schietend. Er werd wat heen en weer gepraat, in Arabische keelklanken, en de man

transpireerde zichtbaar toen hij de hoorn neerlegde. In slecht Engels stamelde hij: ‘Natuurlijk, meneer Vanduffus, u hebt afspraak met de minister. Maar niet hier. Bij zijn huis! Gaat u daar maar naar toe!’ Hij pakte een papier waarop hij ijverig het adres begon te schrijven, zijn pink omhoog om de enorme nagel te ontzien.

Paul wendde zijn ogen daarvan af om niet nog nijdiger te worden, griste het papier mee en haastte zich het gebouw uit. De hitte omhulde hem als de begroeting van de verloren zoon, bezitterig en adembenemend. Hij vloekte inwendig: hij had die kwast een taxi moeten laten bestellen! Maar het geluk was eindelijk met hem: een witte taxi kwam voor hem tot stilstand, de chauffeur een en al gediensigheid om hem waar dan ook naar toe te brengen. Het adres op het papier was de man bekend, al moest Paul wel meteen een toezegging doen voor een forse betaling, want het was een eind rijden.

De taxichauffeur brabbelde honderduit in bijna onverstaanbaar Engels. Door de open ramen kwam warme lucht binnen, die in combinatie met de plakkerige warmte van de plastic bekleding weinig deed om de reis te veraangename. Maar zijn optreden tegen de secretaris